

Bruxelles, den 23.11.2017
COM(2017) 688 final

ANNEX 2

BILAG

til

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG, REGIONSUDVALGET OG DEN EUROPÆISKE INVESTERINGSBANK

Den tredje rapport om status over energiunionen

{SWD(2017) 384 final} - {SWD(2017) 385 final} - {SWD(2017) 386 final} -
{SWD(2017) 387 final} - {SWD(2017) 388 final} - {SWD(2017) 389 final} -
{SWD(2017) 390 final} - {SWD(2017) 391 final} - {SWD(2017) 392 final} -
{SWD(2017) 393 final} - {SWD(2017) 394 final} - {SWD(2017) 395 final} -
{SWD(2017) 396 final} - {SWD(2017) 397 final} - {SWD(2017) 398 final} -
{SWD(2017) 399 final} - {SWD(2017) 401 final} - {SWD(2017) 402 final} -
{SWD(2017) 404 final} - {SWD(2017) 405 final} - {SWD(2017) 406 final} -
{SWD(2017) 407 final} - {SWD(2017) 408 final} - {SWD(2017) 409 final} -
{SWD(2017) 411 final} - {SWD(2017) 412 final} - {SWD(2017) 413 final} -
{SWD(2017) 414 final}

DA

DA

Bilag 2 – Politiske bemærkninger på medlemsstatsniveau, regionalt niveau og EU-niveau

Nationale energi- og klimaplaner

- I overensstemmelse med den skabelon for de nationale energi- og klimaplaner¹, som Kommissionen har foreslået, er medlemsstaterne gået i gang med at udarbejde deres planer for perioden 2021-2030. Disse planer bør omfatte nationale bidrag til energiunionens målsætninger og energi- og klimamålene for 2030. Mere end to tredjedele af medlemsstaterne har igangsat en politisk proces for planerne eller er i færd med det. Mere end halvdelen har allerede iværksat offentlige høringer om planerne. Mere end en tredjedel af medlemsstaterne har tilkendegivet over for Kommissionen, at de arbejder på at fastlægge analysegrundlaget og har indledt et regionalt samarbejde om udarbejdelse af planerne.
- Med udgangspunkt i de fremskridt, der er gjort, er det nu nødvendigt at intensivere bestræbelserne på at udarbejde og færdiggøre udkastene til de nationale energi- og klimaplaner.

Energisikkerhed

- EU har gjort gode fremskridt med diversificeringen af energikilder, -transportruter og -leverandører. Det er værd at lægge mærke til, at udviklingen af vedvarende energi i perioden 2005-2015 har mindsket behovet for fossile brændstoffer med mere end 10 % i forhold til det niveau, det ellers ville have været på.
- En række medlemsstater er stadig helt eller i overvejende grad afhængige af forsyninger fra en enkelt kilde eller leverandør. Det gælder bl.a. for Bulgarien, Estland, Finland, Ungarn, Letland og Slovakiet, der især er afhængige af en enkelt gasleverandør (Rusland). Nogle medlemsstater befinder sig i en lignende situation for olie og/eller kul samt for en væsentlig del af deres nukleare brændselsforsyninger.
- EU's strategi for diversificering af gasleverancer er baseret på tre hovedindsatsområder: i) et gennemsigtigt, likvidt og fleksibelt marked for flydende naturgas (LNG), ii) den sydlige gaskorridor og iii) gasknudepunktet i Middelhavet.
- Nye sammenkoblinger og LNG-terminaler og navnlig projekter af fælles interesse har gjort det muligt at forbedre gasforsynings sikkerheden i løbet af de seneste par år. I dag kan en større andel af efterspørgslen efter gas dækkes via alternative infrastrukturer, og der er kun en medlemsstat tilbage – Bulgarien – som ikke er dækket helt ind, hvis dens vigtigste gasinfrastruktur svigter².
- Fuldførelsen af det transeuropæiske gasnet skal fremskyndes yderligere for at imødegå de resterende flaskehalse mellem medlemsstaterne (f.eks. mellem Kroatien, Ungarn, Rumænien, Bulgarien og Grækenland, fra Portugal og Spanien til Frankrig samt fra de baltiske stater gennem Litauen til Polen) og for at sikre, at

¹ Bilag I til forslaget til en forordning om forvaltning af energiunionen, COM(2016) 759 final.

² Slovenien er heller ikke i stand til at opfylde dette krav fuldt ud, men er fritaget herfra sammen med Luxembourg og Sverige.

forbrugere og leverandører i alle medlemsstater har adgang til LNG-knudepunkter. De europæiske forsyninger påvirkes af udviklingen på verdensmarkedet, hvor gas i stigende grad bliver en global vare, hvilket ses af sidste års faldende import af LNG i det nordvestlige Europa, hvor leverancerne blev tiltrukket af højere priser på de asiatiske markeder.

- Den sydlige gaskorridor er fortsat et strategisk prioriteret projekt inden for rammerne af strategierne for den europæiske energisikkerhed og energiunionen. Det er vigtigt, at korridoren færdiggøres planmæssigt, således at gassen fra nye leverandører kan nå frem til Europa senest i 2020. EU fortsætter det aktive samarbejde med alle interessenter, der er involveret i udviklingen af korridoren.
- De seneste fund af store naturgasfelter i den østlige del af Middelhavet (Israel, Cypern og Egypten) og udsigterne til endnu større udnyttelige forekomster (eventuelt også i Libanon) har styrket regionens profil som gasproducent og -eksportør. Det er derfor i EU's interesse at hjælpe landene i regionen med at udnytte deres energiressourcer bedre og med at udvikle det gensidigt fordelagtige kommercielle samarbejde.
- Med hensyn til elektricitet steg efterspørgslen betydeligt i januar 2017, hvor der forekom koldt vejr over det meste af Europa. Selv om der ikke opstod større afbrydelser af elforsyningen, indførte mange lande eksportbegrænsninger eller udtrykkelige eksportforbud, hvilket svækkede tilliden til det indre elmarked og energisikkerheden. Disse begivenheder understregede behovet for fælles regler, som gør det muligt at undgå, forberede sig på og håndtere elkriser på en mere solidarisk og gennemsigtig måde. Medlovgivernes vedtagelse af Kommissionens forslag om risikoberedskab i elsektoren er et vigtigt led i disse bestræbelser.

Det indre energimarked

Elinfrastruktur

- I 2017 har 17 medlemsstater allerede passeret målet om sammenkobling af 10 % af elnettet i 2020, og flere andre er meget tæt på at gøre det.
- Fuldførelsen af det transeuropæiske elnet skal fremskyndes for at øge forsyningssikkerheden, håndtere udsving, forbedre integrationen af vedvarende energikilder og fremme det indre energimarked. Der kræves yderligere elsammenkoblinger og bedre interne linjer for at styrke integreringen af det indre elmarked i Sydvesteuropa og i Nord- og Centraleuropa (f.eks. Tyskland og Polen) og for at integrere de baltiske stater i det europæiske elsystem ved synkronisering.

Engrosmarkeder

- Engrosmarkederne for elektricitet er blevet mere integrerede. 30 af de 42 EU-grænser³ er allerede nu omfattet af day-ahead-markedskobling. Markedskoblingen sikrer en mere effektiv udnyttelse af sammenkoblinger, hvilket medfører effektivitetsgevinster, der kan være med til at højne den sociale velfærd i EU. Gennemførelse af markedskobling ved alle de øvrige europæiske grænser,

³ Grænserne i Østrig, Belgien, Tjekkiet, Tyskland, Danmark, Estland, Spanien, Finland, Frankrig, Ungarn, Italien, Litauen, Letland, Nederlandene, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Sverige, Slovenien, Slovakiet og Det Forenede Kongerige.

hvor der stadig anvendtes eksplicitte day-ahead-auktioner ved udgangen af 2016, vil medføre en gevinst for den sociale velfærd på over 200 mio. EUR årligt⁴.

- Yderligere integrering af markederne kræver en tættere koordinering med naboømråderne. En stor del af elsammenkoblingskapaciteten forbliver uudnyttet på grund af manglende koordinering mellem transmissionssystemoperatører og reguleringsmyndigheder i naboømråder⁵. Eksempler fra forskellige medlemsstater viser, at koordineret kapacitetsberegning kan øge den grænseoverskridende handel betydeligt til gavn for forbrugerne.
- Mange medlemsstater har gjort gode fremskridt med at åbne deres engrosmarkeder for konkurrence. Det seneste eksempel er Finlands ændrede gasmarkedslov, der ventes at åbne gasmarkedet for konkurrence, når Baltic connector-projektet (en gassammenkobling mellem Finland og Estland) er afsluttet. I de medlemsstater, hvor el- og gasmarkederne er blevet åbnet for konkurrence, har det øget valgmulighederne og forbedret forsyningssikkerheden. I andre lande er markedsconcentrationen imidlertid større end EU-gennemsnittet, og ringe konkurrence giver sig udslag i højere priser og mindre sikkerhed.
- Mange medlemsstater har endnu ikke fuldt ud gennemført de nødvendige regler, der gør det muligt at skabe konkurrencedygtige og likvide markeder. Hertil kommer, at etablerede virksomheder stadig har en stærk markedsposition i en række medlemsstater. Det er fortsat vigtigt at håndhæve konkurrencereglerne for at sikre åbne og konkurrenceprægede markeder.
- Ukoordinerede statslige indgreb griber i stigende grad forstyrrende ind i markeds- og investeringssignaler og medfører unødvendige omkostninger for forbrugerne. Tilpasning af støtteordninger i retning af mere markedsbaserede modeller (f.eks. ved iværksættelse af udbud) og åbning af kapacitetsmarkeder på tværs af grænserne kan mindske markedsfordrejninger markant, hvilket er sket i forskellige medlemsstater.

Detailmarkeder og forbrugere

- For erhvervskunders vedkommende er der sket en tilnærmelse af detailpriserne på el i EU-landene gennem de seneste par år.
- Det er for nylig lykkedes for flere medlemsstater at bevæge sig væk fra regulerede slutbrugerpriser (Irland og Letland). Priserne for husholdningerne reguleres imidlertid stadig i større eller mindre omfang i omkring halvdelen af medlemsstaterne, hvilket udgør en hindring for deltagelse på efterspørgselssiden og konkurrence i detailledet og kan fjerne incitamentet til at investere i energieffektivitet.
- Problemet med energifattigdom bør håndteres mere effektivt på medlemsstatsniveau. De fleste medlemsstater har endnu ikke defineret energifattigdom i deres nationale lovgivning. Energifattige husholdninger bør identificeres bedre, og udviklingen inden for energifattigdom bør overvåges, for at der kan gøres en mere målrettet indsats baseret på

⁴ ACER/CEER Annual Report on the Results of Monitoring the Internal Electricity and Gas Markets in 2016 Electricity Wholesale Markets Volume, oktober 2017.

⁵ Se ACER/CEER ANNUAL REPORT ON THE RESULTS OF MONITORING THE INTERNAL ELECTRICITY MARKETS IN 2016, kapitlet om engrosmarkeder, afsnit 3.2/3.3.

energieffektivitetsforanstaltninger som f.eks. langsigtede strategier for renovering af bygninger rettet mod energifattige husholdninger og baseret på socialpolitiske foranstaltninger som f.eks. målrettet indkomststøtte.

Energieffektivitet og begrænsning af efterspørgslen

- Der er gjort væsentlige fremskridt i forbindelse med energieffektivitet. Det overordnede primærenergiforbrug faldt i årene efter recessionen, hvilket viste, at det var muligt at opnå økonomisk opsving og vækst uden at øge efterspørgslen efter energi.
- I 2015 var primærenergiforbruget i EU kun 3 % højere end målet for primærenergiforbruget i 2020, og det endelige energiforbrug i 2015 var allerede lavere end det aftalte 2020-mål. Både primærenergiforbruget og det endelige energiforbrug steg i 2015 i forhold til 2014 og ventes også at være steget yderligere i 2016, hvilket til dels skyldes vejrmæssige udsving og lavere priser på fossile brændstoffer.
- De bebudede nationale mål for 2020 er som helhed på linje med EU's ambitionsniveau for det endelige energiforbrug, men afvigelsen er blevet større for primærenergiforbruget.
- Medlemsstaterne gør gode fremskridt med at opnå energibesparelser i henhold til energieffektivitetsdirektivets artikel 7. Deres kollektive indsats i 2015 lå over den lineære forløbskurve, der skal følges for at opnå de krævede besparelser for EU i 2020.
- Det prioriteres højt at fremskynde renoveringen af EU's bygningsmasse, som tegner sig for ca. 40 % af energiforbruget i EU. Mange medlemsstater har iværksat ambitiøse politikker for at tilgodese dette behov baseret på finansielle incitament og støtteordninger, bl.a. ved anvendelse af de europæiske struktur- og investeringsfonde. I denne forbindelse er lettere adgang til attraktive finansieringsprodukter til finansiering af bygningsrenovering afgørende for at tiltrække flere private investeringer. Dette har vist sig i forbindelse med anvendelsen af Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer, hvor det er lykkedes for den franske region Île de France at opnå et langfristet lån til en lav rentesats til renovering af op til 10 000 lejligheder.
- De fleste medlemsstater har behov for yderligere forbedringer af energieffektiviteten i transportsektoren, bl.a. for at fremme overgangen til kollektive transportmidler og nul- og lavemissionskøretøjer. Der bør i denne forbindelse fortsat lægges særlig vægt på at fremme og støtte elektricitet, herunder at sikre hurtig etablering af opladningsinfrastrukturen, hvilket også indgår i forslaget om ajourføring af direktivet om bygningers energimæssige ydeevne⁶.

Dekarbonisering

⁶ COM(2016) 765 final.

- Det forventes, at de fleste medlemsstater vil nå deres 2020-mål for sektorer uden for ETS i henhold til beslutningen om indsatsfordeling. Kun få medlemsstater har brug for enten at træffe yderligere foranstaltninger eller gøre brug af fleksibilitetsbestemmelserne. Det gælder navnlig for Østrig, Belgien, Finland, Tyskland, Irland, Luxembourg and Malta. Malta overskred sit mål i perioden 2013-2015. Foreløbige skøn for 2016 tyder på, at Malta, Belgien, Finland og Irland vil overskride deres mål for sektorer uden for ETS.
- Et vigtigt bidrag til energiunionens aktiviteter stammer fra indtægter, som medlemsstaterne opnår ved auktionering af emissionskvoter inden for rammerne af Den Europæiske Unions emissionshandelssystem (ETS). Medlemsstaterne tjente næsten 15,8 mia. EUR ved auktionering af EU ETS-kvoter i løbet af perioden 2013-2016. Ca. 80 % er blevet anvendt eller forventes at blive anvendt til klima- og energiformål. Medlemsstaterne anvender de fleste af disse indtægter internt til vedvarende energi, efterfulgt af energieffektivitet og bæredygtig transport.
- I 2016 blev emissionerne fra sektorer, der er omfattet af EU's emissionshandelssystem, reduceret med 2,9 % til 1,75 mia. ton, dvs. til under det niveau, der er fastsat for 2020.
- Den tredje begrænsning af auktioner, som den aftalte udskydelsesforanstaltning resulterede i, fandt sted i 2016 og reducerede udbuddet inden for EU ETS med 200 mio. ton. Det blev i 2015 aftalt at oprette en markedsstabilitetsreserve (MSR) for at rette op på den strukturelle uligevægt mellem udbuddet af og efterspørgslen efter kvoter på CO₂-markedet og for at gøre auktionsudbuddet inden for EU ETS mere fleksibelt. Da markedsstabilitetsreserven tages i anvendelse i 2019, har Kommissionen i maj 2017 for første gang offentliggjort den samlede mængde kvoter i omsætning, hvilket svarede til 1,69 mia. kvoter.

Vedvarende energi

- Medlemsstaterne vil skulle opretholde – og nogle af dem vil skulle intensivere – indsatsen for at nå de bindende 2020-mål i takt med, at forløbskurven bliver stejlere op til 2020. I 2015 var langt de fleste medlemsstater allerede nået over deres vejledende gennemsnitlige forløb for 2015-2016. Kun i tre medlemsstater (Frankrig, Nederlandene og Luxembourg) var andelen af alternativ energi i 2015 lavere end deres vejledende gennemsnitlige forløb for 2015-2016. 11 medlemsstater har allerede overskredet deres 2020-mål for vedvarende energi.
- Der fokuseres stadig mere på vedvarende energi i regionale samarbejdsfora såsom sammenkoblingsplanen for det baltiske energimarked (BEMIP) og gassammenkoblingen mellem Central- og Sydøsteuropa (CESEC), som er blevet udvidet til at omfatte nye samarbejdsområder, herunder elektricitet, vedvarende energi og energieffektivitet. Regionalt samarbejde gør det muligt at opnå yderligere omkostningseffektivitet ved at udbrede vedvarende energi over hele EU, hvilket ses af det fælles pilotudbud, der for nylig blev iværksat af Danmark og Tyskland.
- Stabile og forudsigelige lovrammer er en vigtig forudsætning for at kunne fremme omkostningseffektiv udbredelse af vedvarende energikilder. De seneste vellykkede auktionsudbud til støtte for vedvarende energiprojekter, bl.a. i Danmark, Tyskland, Nederlandene og Det Forenede Kongerige, vidner om investorernes tillid til teknologiske fremskridt, veltilrettelagte politikker og

reformer af elmarkedet. Der bør tages ved lære af sådanne eksempler på god praksis, og de bør formidles over hele EU.

- Vedvarende energiteknologier er blevet billigere i løbet af de seneste par år, hvilket har gjort det muligt for flere forbrugere at producere deres egen vedvarende energi og ført til øget udbredelse. Der findes mere end 2 500 energifællesskaber i Den Europæiske Union. I Tyskland ejes 50 % af produktionskapaciteten eksempelvis af privatpersoner, og elektriciteten produceres til priser, der kan konkurrere med de store markedsaktører. Medlemsstaterne bør fortsætte de igangværende bestræbelser på at sikre, at eget forbrug af vedvarende energi ikke underlægges alt for strenge betingelser.

Lokale initiativer

- Lokale initiativer som det, der er iværksat af beboerne i den nederlandske by Breda, har bidraget væsentligt til udviklingen af vedvarende energi på lokalt niveau. Over 7 500 byer i og uden for EU deltager i borgmesterpagt-initiativet. Mere end 31 % af EU's befolkning bor i områder med ambitiøse klima- og energiinitiativer.

Forskning, innovation og konkurrenceevne

- Europæisk industri, forskningsinstitutioner og akademiske innovative aktører er overordnet set godt placeret i det globale energilandskab. Med 35 % af alle internationale patenter⁷ inden for vedvarende energi er EU førende, når det gælder innovation inden for central lavemissionsteknologi. Der er sket en stor udvikling hvad angår innovation til modvirkning af klimaforandringer i Europa, navnlig inden for rene energiteknologier og transport. Der er imidlertid behov for en større indsats for at bringe denne innovation hurtigt og effektivt ud på markedet og omsætte den til vækst og jobmuligheder.
- SET-planen er den europæiske gennemførelsesmekanisme og det eneste fælles forum, hvor industrielle interessenter, lande og forskningsinstitutioner, der beskæftiger sig med forskning og innovation inden for ren energi, kan samles for at virkeliggøre energiunionens femte dimension. Den igangværende gennemførelsesproces fokuserer på de mål, der er fastsat for hver af de ti foranstaltninger i SET-planen, og validerer de forpligtelser, der blev indgået sidste år, hvilket er et meget vigtigt skridt fremad. Medlemsstaterne er dog nødt til at samarbejde mere aktivt og kollektivt med forsknings- og industriaktører for at demonstrere konkrete samarbejdsaktiviteter, som stemmer overens med de mål, der er fastsat herfor. SET-planen bør desuden fungere som videntcenter og støttemekanisme for medlemsstaterne, således at de kan opfylde de nye forpligtelser til at planlægge og aflægge rapport om konkrete F&I-indikatorer og konkurrenceevne inden for femte dimension af de nationale energi- og klimaplaner, som de pålægges i forslaget om forvaltning af energiunionen.
- Den private sektor spiller en afgørende rolle ved at sikre, at nye produkter, teknologier og tjenesteydelser bringes ud på markedet på en effektiv måde.

⁷ Europa-Kommissionen/Det Fælles Forskningscenter (baseret på data fra Den Europæiske Patentmyndighed).

Offentlig-private partnerskaber er særlig vigtige i denne sammenhæng, hvilket er årsagen til, at der er afsat betydelige ressourcer til denne type samarbejde under Horizon 2020.

- Der er i den strategiske forsknings- og innovationsdagsorden for transportområdet (STRIA)⁸ beskrevet syv prioriterede områder for den fremtidige transportforskning og -innovation med henblik på at dekarbonisere transportsektoren. Baseret på disse køreplaner vil en forvaltningsgruppe bestående af medlemsstater i november 2017 gå i gang med at kontrollere nøgleforanstaltningernes gennemførelse, overvåge processen og koordinere forskningsaktiviteter.

⁸ SWD(2017) 223.